

I A Cz 940/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. G.

przeciwko (...) Serwis Spółka jawna A. D. K. z siedzibą w Z.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 kwietnia 2013 r.

sygn. akt IX GNc 511/13

w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych

zmienia zaskarżone postanowienie i zwalnia powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości.

Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd I instancji uwzględniając po części wnioski powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych, zwolnił go od nich w części tj. od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu ponad kwotę 4000 zł a w pozostałej części jego wnioski oddalił.

W uzasadnieniu wskazał, że powód i jego żona utrzymują się ze świadczeń emerytalnych wynoszących miesięcznie łącznie – po dokonaniu potrąceń komorniczych - 2 607,50 zł netto. Ich koszty utrzymania, bez kosztów wyżywienia i odzieży wynoszą 1536 zł miesięcznie. Na koszty wyżywienia po zapłaceniu rachunków i leków pozostaje im kwota ok. 1050 zł miesięcznie. W niniejszym procesie dochodzi roszczeń wymagalnych od września 2011 r. Był zatem w stanie w okresie do wniesienia pozwu odłożyć kwotę 4000 zł na koszty procesu. Sąd wskazał, że na obecnym etapie postępowania mógł orzekać jedynie, co do opłaty od kosztów sądowych, gdyż inne koszty obecnie nie występują.

Na postanowienie to zażalenie wniósł powód domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia i zwolnienia go od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazał, że ponoszone koszty leczenia żony to nie tylko wydatki na leki ale także koszty przejazdów do P., wizyt lekarskich, masaży itp. Powód nie jest w stanie zaciągnąć kredytu.

Rozpoznając zażalenie Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Prawo do zwolnienia z kosztów postępowania przysługuje osobom ubogim, dla których wniesienie kosztów wiązałoby się z uszczerbkiem w niezbędnym utrzymaniu. W orzecznictwie sądowym podkreśla się niemożność abstrakcyjnego określenia treści pojęcia "niezbędne utrzymanie". Tylko na tle konkretnej sprawy przy wszechstronnej ocenie sytuacji osobistej i majątkowej uczestnika postępowania można ustalić zasadność zwolnienia oraz jego zakres (pełne albo częściowe). Zgodzić się należy z wywodami prawnymi Sądu I instancji wskazującymi na charakter zwolnienia od kosztów sądowych i konieczności dołożenia przez stronę starań dla zgromadzenia środków na ich uiszczenie.

W konkretach niniejszej sprawy Sąd I instancji pominął jednak fakt, że powód prowadził działalność gospodarczą, która generowała straty. Z tych przyczyn działalność tę zawiesił 1 stycznia 2013 r. (k. 26). Trudno zatem zaakceptować pogląd, że w tym okresie był w stanie oszczędzić środki na koszty sądowe. Przedłożone wydruki z rachunków bankowych wskazują, że powód bądź to ma zadłużenie (debet) na tych rachunkach bądź też pozostają na nich niewielkie kwoty nie pozwalające dokonywać żadnych oszczędności.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Ubocznie zauważyć należy, że praktyka częściowego zwalniania od kosztów sądowych, gdy wniosek dotyczył zwolnienia od kosztów w całości, polegająca na zwalnianiu od opłat, które strona winna uiścić w danym momencie po to, aby wniesionemu przez nią pismu procesowemu (pozwowi, środkom zaskarżenia itp.) nadać bieg, jest oczywiście błędna i nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa, a ponadto nie sprzyja zasadom ekonomii procesowej. Wydawanie przy każdej kolejnej czynności procesowej, powodującej obowiązek pokrycia opłat lub wydatków, postanowienia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych, ma negatywny wpływ na szybkość i sprawność postępowania.

Nadto sam brak obowiązku uiszczenia przez stronę na danym etapie postępowania opłat czy wydatków nie stanowi jeszcze dostatecznej przyczyny oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Za powyższym przemawia także fakt, że zgodnie z art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu. W konsekwencji powód, którego oddalono – także po części - z żądaniem zwolnienia od kosztów sądowych nie mógłby domagać się dalszego zwolnienia gdyby powstał obowiązek uiszczenia dalszych kosztów sądowych.

Jan Futro